

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av semesterlagen för sjömän

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att semesterlagen för sjömän ändras så att den motsvarar semesterlagen. I takt med att s.k. atypiska arbetsförhållanden blir allt allmänare har arbetstagare större rätt än tidigare till semesterersättning även i kortvarigt arbete.

En expertkommitté inom Internationella arbetsorganisationen har fäst uppmärksamhet vid tillämpningen av konventionen om semester för sjöfolk i Finland. Enligt konven-

tionen skall varje stat som ratificerat konventionen meddela bestämmelser om att tillfällig ledighet i land som beviljas när en sjöman är påmönstrad inte skall räknas in i sjömannens betalda semester. Avsikten med propositionen är att semesterlagen för sjömän skall ändras så att den motsvarar kraven i ovan nämnda konvention.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits och blivit stadfäst.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

1.1. Tillfällig ledighet i land

Enligt artikel 146 6 c i Internationella arbetsorganisationens (ILO) konvention om semester för sjöfolk (FördrS 72/1990) får inte tillfällig ledighet i land som beviljas när sjömannen är påmönstrad räknas in i hans betalda semester. Även om det inte finns någon uttrycklig bestämmelse om saken i semesterlagen för sjömän (433/1984) har nuvarande rättsläge ansetts motsvara kraven i konventionen. Detta beror på att enligt 8 § 1 mom., som gäller uppdelning av semester, bör semester enligt huvudregeln fortgå utan avbrott. Visserligen kan den ena av semestrarna för två på varandra följande kvalifikationsperioder likväl ges i två eller flera delar förutsatt, att detta är nödvändigt för undvikande av avbrott i arbetet eller att arbetstagaren samtycker därtill. Semester som ges mellan den 2 maj och 30 september kan

uppdelas endast om arbetstagaren samtycker därtill. Vidare får semester enligt 7 § semesterlagen för sjömän inte ges finsk arbetstagar eller i Finland bosatt arbetstagar annanstans än i finsk hamn. En annan arbetstagar skall ges semester i hamn i hemlandet eller i den hamn där arbetsavtalet ingåtts.

I 3 § semesterlagen för sjömän ingår bestämmelser om dagar likställda med arbetade dagar. Sådana dagar är t.ex. semesterdagar, sjukdagar och frånvarodagar som ansluter sig till andra godtagbara orsaker som nämns i paragrafen.

På grund av att en uttrycklig bestämmelse om tillfälliga ledigheter i land saknas föreslås att till 8 § 1 mom. fogas en bestämmelse enligt vilken kortvarig ledighet i land som beviljas en arbetstagar under en arbetsperiod inte räknas som semester. Med arbetsperiod avses tid under vilken arbetstagaren är ombord på fartyget antingen i arbete eller tar ut sådan vilotid som avses i lagen eller

konventionen.

Den föreslagna bestämmelsen utgör inget hinder för att arbetstagaren kan beviljas semester t.ex. när fartyget ligger i en utländsk hamn, om det över huvud taget är möjligt att bevilja semester i enlighet med bestämmelserna i semesterlagen för sjömän.

1.2. Semesterersättning i kortvarigt arbete

Semesterersättning vid fortbestående arbetsförhållande

I semesterlagen för sjömän ingår ingen sådan bestämmelse om semesterersättning vid fortbestående arbetsförhållande som motsvarar 9 § semesterlagen (272/1973 och 460/1997). Avsikten med semesterersättning är att ersätta arbetstagaren för semester som han inte har fått. Enligt den föreslagna 17 a § är förutsättningen för semesterersättning att arbetstagaren enligt avtal är i arbete så få dagar eller en så kort tid under kvalifikationsperioden att han inte kan räkna sig till godo en enda full kvalifikationsmånad, eller endast en del av kalendermånaderna är fulla kvalifikationsmånader. Vidare förutsätts att arbetstagaren under kvalifikationsperioden är sammanlagt minst sex timmar i arbete.

Semesterersättningens belopp är enligt förslaget åtta och en halv procent av den lön som betalats till arbetstagaren eller den lön som förfallit till betalning under föregående kvalifikationsperiod. Den lön som ligger till grund för semesterersättningen fastställs på det sätt som anges i 13 § 2 mom. I lönen räknas inte in förhöjning som utöver grundlönen betalas för lag- eller avtalsenligt övertidsarbete och inte ersättning i form av vederlag som betalas i pengar. Om arbetstagarens arbetsförhållande före utgången av den kvalifikationsperiod som föregick semesterperioden fortgått minst ett år utan avbrott, betalas i semesterersättning 11 % av den lön som betalats till arbetstagaren eller av lön som förfallit till betalning under föregående kvalifikationsperiod.

Semesterersättning när arbetsförhållande upphör

En arbetstagare har enligt 18 § 1 mom. rätt till semesterersättning när ett arbetsförhållande upphör, om han under dess fortbestånd har varit i arbete minst fjorton dagar.

Till paragrafen föreslås bli fogat ett 3 mom., enligt vilket en arbetstagare som enligt avtal är i arbete så få dagar eller så kort tid under kvalifikationsperioden att han inte kan räkna sig till godo en enda full kvalifikationsmånad, eller bara en del av kalendermånaderna är fulla kvalifikationsmånader, har rätt till semesterersättning när arbetsförhållandet upphör, om han under kvalifikationsperioden har varit i arbete sammanlagt minst sex timmar. Semesterersättningens belopp fastställs på samma sätt som under arbetsförhållandets fortbestånd, dvs. på det sätt som anges i 17 a §.

Semesterersättning på grundval av flera arbetsförhållanden

På samma sätt som i 10 a § semesterlagen föreslås att i 19 a § semesterlagen för sjömän tas in bestämmelser om semesterersättning i de fall där en arbetstagare under en och samma kalendermånad arbetar i flera olika arbetsförhållanden hos en och samma arbetsgivare. Enligt paragrafen har en arbetstagare som under en och samma kalendermånad varit i anställning hos en och samma arbetsgivare under sammanlagt minst sex timmar i flera arbetsförhållanden och som inte annars är berättigad till semester eller semesterersättning rätt till en semesterersättning på åtta och en halv procent av den lön som han intjänat under kalendermånaden. Vid fastställandet av rätten till semesterersättning enligt bestämmelsen och vid beräkningen av semesterersättningens belopp beaktas inte de arbetsdagar eller arbetstimmar som berättigar arbetstagaren till sådan semesterersättning som enligt 18 § betalas när ett arbetsförhållande upphör.

Aven den semesterersättning som föreslås i 19 a § beräknas enligt vad som föreslås i 17 a § på lön som betalats eller skall betalas ut under en kalendermånad. På samma sätt som semesterersättning enligt 10 a § semesterlagen förfaller även semesterersättning som avses i 19 a § till betalning senast under följande kalendermånad. Sålunda behöver man inte frångå den normala löneutbetalningsdagen vid betalningen av semesterersättning som avses i 19 a §.

Enligt 24 § semesterlagen för sjömän har arbetsgivar- och arbetstagarföreningar med hela landet som verksamhetsområde rätt att genom kollektivavtal komma överens om tiden för semester och uppdelning av semes-

ter samt om uträknande och betalning av semesterlön och semesterersättning även på annat sätt än vad som bestäms ovan i denna lag. Genom kollektivavtal har bl.a. avtalats om lönesystem som även inbegriper semesterersättning. De föreslagna bestämmelserna om semesterersättning i 17 a, 18 och 19 a § tillämpas inte i dessa fall.

2. Propositionens ekonomiska verkningar

Propositionen har inga betydande statsekonomiska verkningar. Inom den privata sektorn har de föreslagna ändringarna motsvarande verkningar som ändringarna av semesterlagen bedömdes ha inom sitt tillämpningsområde.

3. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts i delegationen för sjömansärenden, som verkar i anslutning till arbetsministeriet och består av representanter för både arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer inom sjöfarten. Delegationen är enhällig i saken.

4. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits och blivit stadfäst. Bestämmelserna tillämpas på arbetsförhållanden som inleds efter att lagen trätt i kraft.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av semesterlagen för sjömän

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i semesterlagen för sjömän av den 1 juni 1984 (433/1984) 8 § 1 mom. samt *fogas* till lagen en ny 17 a §, till 18 § ett nytt 3 mom. och till lagen en ny 19 a § som följer:

8 §

Uppdelning av semester

Semester skall fortgå utan avbrott. Den ena av semestrarna för två på varandra följande kvalifikationsperioder kan likväl ges i två eller flera delar. Kortvarig ledighet i land som ges en arbetstagare under en arbetsperiod räknas inte som semester.

17 a §

Semesterersättning vid fortbestående arbetsförhållande

Till en arbetstagare som under kvalifikationsperioden enligt avtal är i arbete så få dagar eller en så kort tid att han av denna orsak inte kan räkna sig till godo en enda i

3 § angiven full kvalifikationsmånad eller att endast en del av kalendermånaderna är fulla kvalifikationsmånader betalas, om han under kvalifikationsperioden varit i arbete sammanlagt minst sex timmar, i stället för semesterlön en semesterersättning på åtta och en halv procent av den under föregående kvalifikationsperiod till honom utbetalda eller till betalning förfallna lönen. I lönen, som höjs enligt koefficienten i 13 § 2 mom., räknas inte in förhöjning som utöver grundlönen betalas för lag- eller avtalsenligt övertidsarbete och inte heller ersättning i form av vederlag som betalas ut i pengar.

Till en arbetstagare, vars arbetsförhållande före utgången av den kvalifikationsperiod som föregår semesterperioden utan avbrott har fortgått minst ett år, betalas som semesterersättning 11 procent av lön som fastställs enligt 1 mom.

18 §

Semesterersättning när arbetsförhållande upphör

Till en arbetstagare som avses i 17 a § betalas när arbetsförhållandet upphör, om han medan det fortgick varit i arbete minst sex timmar, i semesterersättning åtta och en halv procent av hans enligt 17 a § bestämda lön för den tid för vilken han därför inte erhållit semesterersättning. Till en sådan i 17 a § angiven arbetstagare vars arbetsförhållande fortgått minst ett år betalas som semesterersättning 11 procent av hans enligt 17 a § bestämda lön för den tid för vilken han därför inte har erhållit ersättning.

19 a §

Semesterersättning på grundval av flera arbetsförhållanden

Har en arbetstagare i anställning hos en

och samma arbetsgivare under en och samma kalendermånad varit i arbete sammanlagt minst sex timmar fördelade på flera arbetsförhållanden och är han inte annars berättigad till semester eller semesterersättning, betalas till honom i semesterersättning åtta och en halv procent av den lön som han intjänat under kalendermånaden.

Vid bestämmandet av rätten till semesterersättning enligt denna paragraf beaktas inte de arbetsdagar eller arbetstimmar som berättigar arbetstagaren till semesterersättning enligt 18 §. Vid uträkning av semesterersättningen beaktas inte lönen för dessa arbetsdagar eller arbetstimmar.

Semesterersättningen beräknas enligt 17 a § på den under kalendermånaden utbetalda eller till betalning förfallna lönen. Semesterersättning enligt denna paragraf förfaller till betalning senast under loppet av följande kalendermånad.

Denna lag träder i kraft den 199 .

Helsingfors den 17 april 1998

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Arbetsminister *Liisa Jaakonsaari*

Lag

om ändring av semesterlagen för sjömän

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i semesterlagen för sjömän av den 1 juni 1984 (433/1984) 8 § 1 mom. samt
fogas till lagen en ny 17 a §, till 18 § ett nytt 3 mom. och till lagen en ny 19 a § som
följer:

Gällande lydelse

8 §

Uppdelning av semester

Semester skall fortgå utan avbrott. Den ena av semestrarna för två på varandra följande kvalifikationsperioder kan likväl ges i två eller flera delar.

Föreslagen lydelse

8 §

Uppdelning av semester

Semester skall fortgå utan avbrott. Den ena av semestrarna för två på varandra följande kvalifikationsperioder kan likväl ges i två eller flera delar. *Kortvarig ledighet i land som ges en arbetstagare under en arbetsperiod räknas inte som semester.*

17 a §

Semesterersättning vid fortbestående arbetsförhållande

Till en arbetstagare, som under kvalifikationsperioden enligt avtal är i arbete så få dagar eller en så kort tid att han av denna orsak inte kan räkna sig till godo en enda i 3 § angiven full kvalifikationsmånad eller att endast en del av kalendermånaderna är fulla kvalifikationsmånader betalas, om han under kvalifikationsperioden varit i arbete sammanlagt minst sex timmar, i stället för semesterlön en semesterersättning på åtta och en halv procent av den under föregående kvalifikationsperiod till honom utbetalda eller till betalning förfallna lönen. I lönen, som höjs enligt koefficienten i 13 § 2 mom., räknas inte in förhöjning som utöver grundlönen betalas för lag- eller avtalsenligt övertidsarbete och inte heller ersättning i form av vederlag som betalas ut i pengar.

Till en arbetstagare, vars arbetsförhållande före utgången av den kvalifikationsperiod som föregår semesterperioden utan avbrott har fortgått minst ett år, betalas som semesterersättning 11 procent av lön som fastställs enligt 1 mom.

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

18 §

Semesterersättning när arbetsförhållande upphör

Till en arbetstagare som avses i 17 a § betalas när arbetsförhållandet upphör, om han medan det fortgick varit i arbete minst sex timmar, i semesterersättning åtta och en halv procent av hans enligt 17 a § bestämda lön för den tid för vilken han därförinnan inte erhållit semesterersättning. Till en sådan i 17 a § angiven arbetstagare, vars arbetsförhållande fortgått minst ett år, betalas som semesterersättning 11 procent av hans enligt 17 a § bestämda lön för den tid för vilken han därförinnan inte har erhållit ersättning.

19 a §

Semesterersättning på grundval av flera arbetsförhållanden

Har en arbetstagare i anställning hos en och samma arbetsgivare under en och samma kalendermånad varit i arbete sammanlagt minst sex timmar fördelade på flera arbetsförhållanden och är han inte annars berättigad till semester eller semesterersättning, betalas till honom i semesterersättning åtta och en halv procent av den lön som han intjänat under kalendermånaden.

Vid bestämmandet av rätten till semesterersättning enligt denna paragraf beaktas inte de arbetsdagar eller arbetstimmar som berättigar arbetstagaren till semesterersättning enligt 18 §. Vid uträkning av semesterersättningen beaktas inte lönen för dessa arbetsdagar eller arbetstimmar.

Semesterersättningen beräknas enligt 17 a § på den under kalendermånaden utbetalda eller till betalning förfallna lönen. Semesterersättning enligt denna paragraf förfaller till betalning senast under loppet av följande kalendermånad.

Denna lag träder i kraft den

199 .